
One Thousand Sentences for Conversation in Sanskrit

संस्कृत व्यवहार साधुस्री

Document Information

Text title : One Thousand Sentences for Conversation in Sanskrit

File name : daily.itx

Category : major_works, learnsanskrit

Location : doc_z_misc_major_works

Transliterated by : S. V. Ganesan and C. S. Raghavendra

Proofread by : S. V. Ganesan and C. S. Raghavendra

Latest update : April 10, 2019

Send corrections to : sanskrit at cheerful dot c om

This text is prepared by volunteers and is to be used for personal study and research. The file is not to be copied or reposted without permission, for promotion of any website or individuals or for commercial purpose.

Please help to maintain respect for volunteer spirit.

Please note that proofreading is done using Devanagari version and other language/scripts are generated using **sanscript**.

March 24, 2024

sanskritdocuments.org

One Thousand Sentences for Conversation in Sanskrit

संस्कृत व्यवहार साहस्री

अनुक्रमणिका = Contents

१. शिष्टाचारः = Common formulas (Good practices)
२. मिलनम् = Meeting
३. सरल वाक्यानि = Simple sentences
४. सामान्य वाक्यानि = Ordinary sentences
५. मित्र मिलनम् = Meeting the friends
६. प्रयाणम् = Journey
७. प्रवासतः प्रतिनिवर्तनम् = On Arrival
८. छात्राः = Students
९. परीक्षा = Examination
१०. चलचित्रम् = Film
११. शिक्षकः = Teacher
१२. स्त्रियः = Women
१३. पाकः = cooking.
१४. वेषभूषणानि = Dress, jewellery
१५. कार्यालयः = Office
१६. आरोग्यम् = Health
१७. समयः = Time
१८. दूरवाणी = Telephone
१९. वाणिज्यम् = Commerce
२०. वातावरणम् = Weather
२१. गृहसम्भाषणम् = Domestic
२२. पितरः पुत्राः य = Fathers/sons/mothers
२३. मातापितरः = Parents
२४. सुताः = Children

२५. सङ्कीर्ण वाक्यानि = Miscellaneous sentences

२६. अतिथिः = Guests

२७. शुभाशयाः = Greetings

संस्कृत व्यवहार साहस्री

One Thousand Sentences for Conversation in Sanskrit

The book sanskRita-vyavahAra-sAhasrI is published and copyrighted by

Pallava Prakashan,

Bangalore, India. For more details contact Aksharam, 8th Cross,

Girinagar, Bangalore 560 085 INDIA Ph: 080-6613052, 080-6617276

१. शिष्टाचारः = Common formulas (Good practices)

उरिः ॐ ! = Hello !

सुप्रभातम् । = Good morning.

नमस्कारः/नमस्ते । = Good afternoon/Good evening.

शुभरात्रिः । = Good night.

धन्यवादः । = Thank You.

स्वागतम् । = Welcome.

कृपया । = Please.

यिन्ता मास्तु । = Don't worry.

कृपया । = Please.

पुनः मिलामः । = Let us meet again.

अस्तु । = All right./O.K.

श्रीमन् । = Sir.

मान्ये/आर्ये । = Lady.

साधु साधु/समीचीनम् । = Very good.

२. मिलनम् = Meeting

भवतः नाम किं ? = What is your name? (masc.)

भवत्याः नाम किम् ? = What is your name? (fem.)

મમ નામ fill । = My name is fill

એષઃ મમ મિત્રં fill । = This is my friend fill

એતેષાં વિષયે શ્રુતવાન્ = I have heard of them

એષા મમ સખી fill । = This is my friend fill (fem.).

ભવાન્ કિં (ઉદ્યોગં) કરોતિ ? = What do you do? (masc.)

ભવતી કિં (ઉદ્યોગં) કરોતિ? = What do you do? (fem.)

અહં અધ્યાપકઃ અસ્મિ । = I am a teacher (masc.)

અહમ્ અધ્યાપિકા અસ્મિ । = I am a teacher.(fem.)

અધિકારી = Officer;

ઉટ્ટકુકઃ = Typist

તંત્રજ્ઞઃ = Engineer;

પ્રાધ્યાપકઃ = Professor

લિપિકઃ = Clerk

ન્યાયવાદી = lawyer

વિક્રયિકઃ = Salesman;

ઉપન્યાસકઃ = Lecturer

અહં યન્ત્રાકારે કાર્યં કરોમિ । = I work in a factory.

કાર્યાલયે = in an office;

મહાવિદ્યાલયે = in a college

વિત્તકોષે = in a bank;

ચિકિત્સાલયે = in a hospital

પ્રૌઢશાલાયાં = in a high school;

યન્ત્રાકારે = in a factory

ભવાન્/ભવતી કસ્યાં કક્ષયાયાં પઠતિ ? = Which class are you in?

અહં નવમકક્ષયાયાં પઠામિ । = I am in Std.IX.

અહં ... કક્ષયાયાં પઠામિ । = I am in I/II/III/B.Sc . class.

ભવતઃ ગ્રામઃ ? = Where are you from?

મમ ગ્રામઃ fill । = I am from fill

કુશલં વા ? = How are you ?

કથમસ્તિ ભવાન્ ? = How are you ?

ગૃહે સર્વે કુશલિનઃ વા ? = Are all well at home?

सर्वं कुशलम् । = All is well.

कः विशेषः ? (का वार्ता ?) = What news?

भवता एव वक्तव्यम् । = You have to say.

कोऽपि विशेषः ? = Anything special?

भवान् (भवती) कुतः आगच्छति ? = Where are you coming from?

अहं शाळातः, गृहतः, ... तः = I am coming from school/house/....

भवान्/भवती कुत्र गच्छति ? = Where are you going?

भवति वा एति पश्यामः । = Let us see if it can be done.

ज्ञातं वा ? = Understand ?

कथं आसीत् ? = How was it?

अङ्गीकृतं किल ? = Agreed?

कति अपेक्षितानि ? = How many do you want?

अद्य एव वा ? = Is it today?

एदानीं एव वा ? = Is it going to be now?

आगतव्यं भोः । = Please do come.

तदर्थं वा ? = Is it for that ?

तत् किमपि मास्तु । = Don't want that.

न दृश्यते ? = Can't you see?

समाप्तं वा ? = Is it over?

कस्मिन् समये ? = At what time?

तथापि = even then

आवश्यकं न आसीत् । = It was not necessary.

तिष्ठतु भोः । = Be here for some more time.

स्मरति किल ? = Remember, don't you?

तथा किमपि नास्ति । = No, it is not so.

कथं अस्ति भवान् ? = How are you?

न विस्मरतु । = Don't forget.

अन्यथ = besides

तदनन्तरम् = then

तावदेव किल ? = Is it only so much?

महान् सन्तोषः । = Very happy about it.

તત્ તથા ન ? = Is it not so?

તસ્ય કઃ અર્થઃ ? = What does it mean?

અં ભોઃ । = Yes, Dear, Sir.

એવમેવ = just

અહં દેવાલયં/કાર્યાલયં/વિપણિં ગચ્છામિ = I am going to temple/office/market.

કિં ચિરાદ્ દર્શનં ? = What is the matter ? You are not seen these days.

ભવન્તં કુત્રાપિ દૃષ્ટવાન્ । = I remember to have seen you somewhere.

ભવાન્ સમ્ભાષણશિબિરં આગતવાન્ વા ? = Have you come to the conversation camp ? Note: In the place of yushhmad shabdaH (tvam), here bhavat shabdaH (bhavAn/bhavatI) is used for the convenience of Samskrita conversation learning. (The verb used for bhavAn/bhavatI is III Person Singular instead of II Person singular).

તર્હિ કુત્ર દૃષ્ટવાન્ ? = In that case where have I seen you?

તર્હિ તત્રૈવ દૃષ્ટવાન્ । = I must have seen you there in that case.

૩. સરલ વાક્યાનિ = Simple sentences

તથૈવ અસ્તુ । = Let it be so/so be it.

જાનામિ ભોઃ । = I know it.

આમ્, તત્ સત્યમ્ । = Yes, that is right.

સમીચીના સૂચના । = A good suggestion indeed.

કિંચિત્ એવ । = A little.

કિમર્થં તદ્ ન ભવતિ ? = Why can't that be done ?

ભવતુ નામ । = Leave it at that.

ઓહો ! તથા વા ? = Oh! Is that so ?

એવમપિ અસ્તિ વા ? = Is it like this ?

અથ કિમ્ ? = Then ?

નૈવ કિલ ! = No

ભવતુ ! = Yes

આગચ્છન્તુ । = Come in.

ઉપવિશન્તુ । = Please sit down.

સર્વથા માસ્તુ । = Definitely no.

અસ્તુ વા ? = Can that be so ?

કિમર્થ ભો: ? = Why ?

પ્રાપ્ત કિલ ? = You have got it, haven't you ?

૪. સામાન્ય વાક્યાનિ = Ordinary sentences

પ્રયત્ન કરોમિ । = I will try.

ન શક્યતે ભો: । = No, I cant.

તથા ન વદતુ । = Don't say that.

તત્ર કોઽપિ સન્દેહ: નાસ્તિ । = There is no doubt about it.

તદ્ અહં ન જ્ઞાતવાન્ । = I didn't know that.

કદા દદાતિ ? = When are you going to give me ?

અહં કથં વદામિ કદા ઇતિ ? = How can I say when ?

તથા ભવતિ વા ? = Can that be so ?

ભવત: સમયાવકાશ: અસ્તિ વા ? = Are you free ?

અદ્ય ભવત: કાર્યક્રમ: ક: ? = What are your programmes for today ?

અરે ! પાદસ્ય / હસ્તસ્ય કિં અભવત્ ? = Oh! What happened to your legs/arms?

બહુદિનેભ્ય: તે પરિચિતા: । = I have known him for long (shouldn't
bethem for him? May be pluralte is used for a VVIP))

તસ્ય કિયદ્ ધૈર્ય/ધાર્દ્યમ્ ? = How dare he is ?

ભવાન્ ન ઉક્તવાન્ એવ । = You have not told me ..

અહં કિં કરોમિ ? = What can I do ?

અહં ન જાનામિ । = I don't know.

યથા ભવાન્ ઇચ્છતિ તથા । = As you wish/say.

ભવતુ, ચિન્તાં ન કરોતુ = Yes, don't bother.

તેન કિમપિ ન સિધ્યતિ । = There is no use/nothing happens
on account of that.

સ: સર્વથા અપ્રયોજક: । = He is good for nothing.

પુનરપિ એકવારં પ્રયત્નં કુર્મ: । = Let us try once more.

મૌનમેવ ઉચિતમ્ । = Better be quiet.

તત્ર અહં કિમપિ ન વદામિ । = I do not want to say anything in this

regard/No comments, please/I must think before I say anything.

તર્હિ સમીચીનમ્ । = O.K . if that is so.

એવં ચેત્ કથમ્ ? = How to get on, if it is so ?

માં કિઞ્ચિત્ સ્મારયતુ । = Please remind me.

તં અહં સમ્યક્ જાનામિ । = I know him well.

તદાનીમેવ ઉક્તવાન્ કિલ ? = Haven't I told you already ?

કદા ઉક્તવાન્ ભોઃ ? = When did you say so ?

યત્કિમપિ ભવતુ । = Happen what may.

સઃ બહુ સમીચીનઃ = He is a good fellow.

સઃ બહુ રૂઝ્કશઃ । = He is very rough.

તદ્વિષયે ચિન્તા માસ્તુ । = Don't worry about that.

તથૈવ ઇતિ ન નિયમઃ । = It is not like that.

કર્તુ શક્યં, કિઞ્ચિત્ સમયઃ અપેક્ષતે । = I/We can do it,

but require time.

એતાવત્ અપિ કૃતવાન્ ! = At least he has done this much !

દ્રષ્ટું એવ ન શક્યતે । = Can't see it.

તત્રૈવ કુત્રાપિ સ્યાત્ । = It may be somewhere there.

યથાર્થ વદામિ । = I am telling the truth.

એવં ભવિતું અર્હતિ । = This is O.K./all right.

કદાચિત્ એવમપિ સ્યાત્ । = It may be like this sometimes.

અહં તાવદપિ ન જાનામિ વા ? = Don't I know that much ?

તત્ર ગત્વા કિં કરોતિ ? = What are you going to do there ?

પુનઃ આગચ્છન્તુ । = Come again.

મમ કિમપિ ક્લેશઃ નાસ્તિ । = It is no trouble (to me).

એતદ્ કષ્ટં ન । = This is not difficult.

ભોઃ, આનીતવાન્ વા ? = Have you brought it ?

ભવતઃ કૃતે કઃ ઉક્તવાન્ ? = Who told you this ?

કિઞ્ચિદનન્તરં આગચ્છેત્ । = He/It may come sometime later.

પ્રાયઃ તથા ન સ્યાત્ । = By and large, it may not be so.

ચિન્તા માસ્તુ, શ્વઃ દદાતુ । = It is no bother, return it tomorrow.

અહં પુનઃ સૂચયામિ । = I will let you know.

- અધ આસીત્ વા ? = Was it today ?
- અવશ્યં આગચ્છામિ । = Certainly, I will come.
- નાગરાજઃ અસ્તિ વા ? = Is Nagaraj in ?
- કિમર્થં તત્ એવં અભવત્ ? = Why did it happen so ?
- તત્ર આસીત્ વા ? = Was it there ?
- કિમપિ ઉક્તવાન્ વા ? = Did you say anything ?
- કુતઃ આનીતવાન્ ? = Where did you bring it from ?
- અન્યત્ કાર્યં કિમપિ નાસ્તિ । = Don't have any other work.
- મમ વચનં શ્ણોતુ । = Please listen to me.
- એતત્ સત્યં કિલ ? = It is true, isn't it ?
- તદ્ અહં અપિ જાનામિ । = I know it myself.
- તાવદ્ આવશ્યકં ન । = It is not needed so badly.
- ભવતઃ કા હાનિઃ ? = What loss is it to you ?
- કિમર્થં એતાવાન્ વિલમ્બઃ ? = Why are you late ?
- યથેષ્ટં અસ્તિ । = Available in plenty.
- ભવતઃ અભિપ્રાયઃ કઃ ? = What do you say about it ?
- What is your opinion ?
- અસ્ય કિં કારણમ્ ? = What is the reason for this ?
- સ્વયમેવ કરોતિ વા ? = Do you do it yourself ?
- તત્ ન રોચતે ? = I don't like it.
- ઉક્તં એવ વદતિ સઃ । = He has been repeating the same thing.
- અન્યથા બહુ કષ્ટમ્ । = It will be a big botheration if it is not so.
- કિમર્થં પૂર્વં ઉક્તવાન્ ? = Why didn't you say it earlier ?
- સ્પષ્ટં ન જાનામિ । = Don't know exactly.
- નિશ્ચયઃ નાસ્તિ । = Not sure.
- કુત્ર આસીત્ ભવાન્ ? = Where were you ?
- ભીતિઃ માસ્તુ । = Don't get frightened.
- ભયસ્ય કારણં નાસ્તિ । = Not to fear.
- તદહં બહુ ઇચ્છામિ । = I like that very much.
- કિયત્ લજ્જાસ્પદમ્ ? = What a shame ?
- સઃ મમ દોષઃ ન । = It is not my fault.
- મમ તુ આક્રોધઃ નાસ્તિ । = I have no objection.

સઃ શીઘ્રકોપી । = He is short-tempered.
 તીવ્રં મા પશિગણયતુ । = Don't take it seriously.
 આગતઃ ઁષડવરાકઃ । = Camped here.(?)
 યુક્તે સમયે આગતવાન્ । = you have come at the right time.
 બહુ જલ્પતિ ભોઃ । = He talks too much.
 ઁષા કેવલં કિંવદન્તી । = It is just gossip.
 કિમપિ ન ભવતિ । = Nothing happens.
 ઁવમેવ આગતવાન્ । = Just came to call on you.
 વિના કારણં કિમર્થં ગન્તવ્યમ્ ? = Why go there unnecessarily ?
 ભવતઃ વચનં સત્યમ્ । = You are right.
 મમ વચનં કઃ શ્રુણોતિ ? = Who listens to me ?
 તદા તદ્ ન સ્ફુરિતમ્ । = It did not flash me then.
 કિમર્થં તાવતી ચિન્તા ? = Why so much botheration ?
 ભવતઃ કિં કષ્ટં અસ્તિ ? = Tell me, what your trouble is ?
 છે, ઁવં ન ભવિતવ્યં આસીત્ । = Tsh, it should not have happened.
 અન્યથા ન ચિન્તયતુ । = Don't mistake me.

૫. મિત્ર મિલનમ્ = Meeting the friends

નમોનમઃ । = Good morning/afternoon/evening
 કિં ભોઃ, દર્શનમેવ નાસ્તિ ! = Hello, didn't see you for long !
 નૈવ, અત્રૈવ સઞ્ચરમિ કિલ ! = No, I have been moving about right here !
 કિં ભોઃ, વાર્તા ઁવ નાસ્તિ ? = Hello, not to be seen for a long time !
 કિં ભોઃ, ઁકં પત્રં અપિ નાસ્તિ ? = Hey, You haven't even written a letter !
 વયં સર્વે વિસ્મૃતાઃ વા ? = You have forgotten us all, Haven't you ?
 કથં વિસ્મરણં ભવતિ ભોઃ ? = How can I forget you ?
 ભવતઃ સંક્રેતં ઁવ ન જાનામિ સ્મ । = I didn't know your address.
 મહાજનઃ સંવૃત્તઃ ભવાન્ ! = you have become a big man !
 ભવાન્ ઁવ વા ! દૂરતઃ ન જ્ઞાતમ્ । = Is it you ? I couldn't
 recognise you from a distance.
 હ્યઃ ભવન્તં સ્મૃતવાન્ । = I remembered you yesterday.
 કિં અત્ર આગમનમ્ ? = What made you come here ?

અત્રૈવ કિઞ્ચિત્ કાર્યં અસ્તિ । = I have some work here.

ત્વરિતં કાર્યં આસીત્ । અતઃ આગતવાન્ । = I am here as I have some urgent work.

બહુકાલતઃ પ્રતીક્ષાં કરોમિ । = I have been waiting for you for a long time.

યાનં ન પ્રાપ્તં, અત એવ વિલમ્બઃ । = Could not get the bus, hence late.

આગચ્છતુ ભોઃ, ગૃહં ગચ્છામઃ । = Come, let us go home.

ઇદાનીં વા, સમયઃ નાસ્તિ ભોઃ । = Now? No time, you know.

શ્વઃ સાયં મિલામઃ વા ? = Shall we meet tomorrow evening ?

અવશ્યં તત્રૈવ આગચ્છામિ । = Ill come there without fail.

ઇદાનીં કુત્ર ઉદ્યોગઃ ? = Where do you work now ?

યન્ત્રાકારે ઉદ્યોગઃ । = I work in a factory.

ગ્રામે અધ્યાપકઃ અસ્મિ । = I am a teacher in a village.

ઇદાનીં કુત્ર વાસઃ ? = Where are you put up ?

એષઃ મમ ગૃહસંક્રેતઃ । = This is my address.

યાનં આગતં, આગચ્છામિ । = Bus has come, bye, bye.

અસ્તુ, પુનઃ પશ્યામઃ । = OK . Let us meet again.

પુનઃ અસ્માકં મિલનં કદા ? = When shall we meet again ?

પુનઃ કદા મિલતિ ભવાન્ ? = When are you going to meet me ? (again)

તદિન્ને કિમર્થં ભવાન્ ન આગતવાન્ ? = Why didn't you come that day ?

વયં આગતવન્તઃ એવ । = We have already arrived.

ભવતઃ સમીપે સંભાષણીયં અસ્તિ । = I have something to talk to you about.

ભવાન્ અન્યથા ગૃહીતવાન્ । = You have mistaken me.

ભવન્તં બહુ પ્રતીક્ષિતવાન્ । = I very much expected you.

બહુકાલતઃ તસ્ય વાર્તા એવ નાસ્તિ । = No news from him for days.

ભવતઃ પત્રં ઇદાનીં એવ લબ્ધમ્ । = I have just received your letter.

કિઞ્ચિદૂરં અહમપિ આગચ્છામિ । = I will walk with you for some distance.

મિલિત્વા ગચ્છામઃ । = Let us go together.

તિષ્ઠતુ ભોઃ, અર્ધાર્ધં કાફી પિબામઃ । = Wait, lets have a

by-two coffee (It appears to mean sharing one cup of coffee
between two persons)

અસ્તુ, પિબામઃ । = Fine, let us have it.

સ્થાતું સમયઃ નાસ્તિ । = No time to stay.

ગમનાત્ અનુક્ષણમેવ પત્રં લિખતુ । = Write as soon as you reach there.

પુનઃ કદાચિત્ પશ્યામિ । = Meet you again.

યદા કદા વા ભવતુ, અહં સિદ્ધઃ । = I am ready any day.

તેષાં કૃતે મમ શુભાશયાન્ નિવેદયતુ । = Convey my good wishes

to them/*him(Only if that person is a VIP).

કિં ભોઃ, એવં વદતિ ? = Hey, why do you say so ?

કિઞ્ચિત્ કાલં તિષ્ઠતુ । = Please wait for some time.

ભવાન્ એવ પરિશીલયતુ । = Think about it, yourself.

અત્ર પત્રાલયઃ કુત્ર અસ્તિ ? = Where is the post office, here ?

કિયદૂરે અસ્તિ ? = How far is it ?

વિત્તકોષઃ કિયદૂરે અસ્તિ ? = How far is the bank ?

કિમર્થ એવં ત્વરા (સંભ્રમઃ) ? = Why so much of confusion ?

ઇતોડપિ સમયઃ અસ્તિ કિલ ? = There is still time, isn't it ?

સર્વસ્ય અપિ મિતિઃ ભવેત્ । = There should be some limit for everything.

કિયદ્ ઇતિ દાતું શક્યમ્ ? = How much can I give him ?

કસ્મિન્ સમયે પ્રતીક્ષાણીયમ્ ? = When shall I expect ?

ગૃહે ઉપવિશ્ય કિં કરોતિ ? = What are you going to do by sitting at home ?

ભવતઃ પરિચયઃ એવ ન લબ્ધઃ । = Could not recognize you.

કિં ભોઃ, બહુ કુશઃ જાતઃ ? = Hey, You have become very weak.

અવશ્યં મમ ગૃહં આગન્તવ્યમ્ । = Please do call on us.

સઃ સર્વત્ર દર્વી ચાલયતિ । = He pokes his nose everywhere.

યથા ભવાન્ ઇચ્છતિ । = I am game for whatever you say.

પરિહાસાય ઉક્તવાન્ ભોઃ । = I said it in fun, You know.

એષઃ ભવતઃ અપરાધઃ ન । = It is not your fault.

નૈવ, ચિન્તા નાસ્તિ । = No, no trouble/botheration.

વયં ઇદાનીં અન્યદ્ગૃહે સ્મઃ । = We live in a different home now/Changed our residence.

ભવાન્ મમ અપેક્ષયા જ્યેષ્ઠઃ વા ? = Are you elder to me ?

ઓહો, મમ અપેક્ષયા કનિષ્ઠઃ વા ? = Younger to me, is it ?

ભવાન્ વિવાહિતઃ વા ? = Are you married ?

નૈવ, ઇદાનીમપિ એકાકી । = No, still a bachelor.

ભવતઃ પિતા કુત્ર કાર્યં કરોતિ ? = Where does your father work ?

સઃ વર્ષદ્વયાત્ પૂર્વમેવ નિવૃત્તઃ । = He retired two years ago.

સઃ વૃદ્ધઃ ઇવ ભાતિ । = He looks aged.

ભવન્તઃ સર્વે સઢૈવ વસન્તિ વા ? = Do all of you live together ?

નૈવ, સર્વે વિભક્તાઃ = No, we live separately.

ભવતઃ વયઃ કિયત્ ? = How old are you ?

ભવન્તઃ કતિ સહોદરાઃ ? = How many brothers are you ?

વયં આહત્ય અષ્ટજનાઃ । = We are eight.

ભવાન્ એવ જ્યેષ્ઠઃ વા ? = Are you the eldest ?

મમ એકઃ અગ્રજઃ અસ્તિ । = I have an elder brother.

સઃ ઇદાનીમપિ બાલઃ । = He is still a boy.

ભવતઃ અનુજાયાઃ કતિ વર્ષાણિ ? = How old is your younger sister ?

ભવાન્ મા દદાતુ, મા સ્વીકરોતુ । = Neither give, nor take anything.

અન્યં કમપિ ન પૃચ્છતુ । = Don't ask anyone except me.

તર્હિ સર્વં દાધિત્વં ભવતઃ એવ । = In that case the entire responsibility is yours.

સર્વત્ર અગ્રે સરતિ । = He takes the initiative in everything.

ભવન્તં ગૃહે એવ પશ્યામિ । = I will see you in your house.

સઃ નિષ્ઠાવાન્ । = He is very orthodox.

યાવદહં પ્રત્યાગચ્છામિ, તાવદ્ પ્રતીક્ષાં કરોતુ । = Wait till I come.

દ્વયોઃ એકઃ આગચ્છતુ । = Either of the two come.

તસ્ય કૃતે વિષયઃ નિવેદિતઃ વા ? = Have you informed him about the news?

તસ્ય કૃતે સઃ અત્યન્તં પ્રીતિપાત્રમ્ । = He is closely related to him.

ભવતા એતદ્ ન કર્તવ્યમ્ । = You should not do this.

યદિ સઃ સ્થાત્ .. = Had he been here ...

અવશ્યં આગન્તવ્યં, ન વિસ્મર્તવ્યમ્ । = Don't forget, please do come.

કિયત્ કાલં તિષ્ઠતિ ? = How long will you be here?

એષા વાર્તા મમ કર્ણમપિ આગતા । = I have heard of this news.

સઃ સ્ત્રીકાત્ મુક્તઃ । = He escaped narrowly.

ભવન્તં દ્રુષ્ટુ સઃ પુનઃ આગચ્છતિ કિલ ? = He is going to come back to see you. Isn't he ?

અહં કિમર્થં અસત્યં વદામિ ? = Why should I tell a lie ?

ભવાન્ અપિ એવં વદતિ વા ? = Of all the people are you going to say this ?

ભવાન્ એવં કર્તું અર્હતિ વા ? = Can you do this ?

ભવાન્ ગચ્છતુ, મમ કિચ્ચિત્ કાર્યં અસ્તિ । = You proceed, I have some work.

વૃથા ભવાન્ ચિન્તાં કરોતિ । = You just worry unnecessarily.

દૈવેચ્છા તદા આસીત્, કિં કુર્મઃ ? = It was Gods will . What shall we do ?

અહં અન્યદ્ ઉક્તવાન્, ભવાન્ અન્યદ્ ગૃહીતવાન્ । = I told you one

thing . You understood it differently.

એતાવદ્ અનૃતં વદતિ ઇતિ ન જ્ઞાતવાન્ । = I never expected that he would tell a lie.

પ્રમાદતઃ સંવૃત્તમ્, ન તુ બુદ્ધ્યા । = I did not do it purposely . It was just accidental.

એષઃ એકઃ શનિઃ । = This fellow is a bugbear.

ભવદુક્તં સર્વમપિ અઙ્ગીકર્તું ન શક્યમ્ । = I cannot agree with all you say.

અહં ગન્તું ન શક્નોમિ । = I cannot go.

વિષયસ્ય વર્ધનં માસ્તુ । = Don't escalate the matter.

સર્વેડપિ પલાયનશીલાઃ । = All these fellows take to their heels in the face of danger.

અસમ્બદ્ધં મા પ્રલપતુ । = Don't talk foolishly.

સર્વસ્ય અપિ ભવાન્ એવ મૂલમ્ । = You are the root cause of all these.

સુલભેન તસ્ય જાલે પતિતવાન્ । = He fell into his trap easily.

અસ્માકં મિલનાનન્તરં બહુ કાલઃ અતીતઃ । = It is a long time since we met.

ઇદાનીં આગન્તું ન શક્યતે । = I cannot come now.

ભવાન્ અપિ અઙ્ગીકરોતિ વા ? = Do you agree ?

ભવાન્ અપિ વિશ્વાસં કૃતવાન્ ? = Did you believe that ?

સઃ વિશ્વાસયોગ્યો વા ? = Is he trustworthy ?

કિંચિત્ સાહાય્યં કરોતિ વા ? = Would you mind helping me a bit ?

સમયઃ કથં અતિશીઘ્રં અતીતઃ ! = How quickly the time passed !

યુક્તે સમયે આગતવાન્ । = You have come at the right time.

એક નિમેષ વિલમ્બઃ ચેત્ અહં ગચ્છામિ સ્મ । = I would have left if you were late by a minute.

અહમપિ ભવતા સહ આગચ્છામિ વા ? = Shall I come with you ?

કિંચિત્ કાલં દ્વિચક્રિકાં દદાતિ વા ? = Would you mind lending me

your bicycle for a few minutes ?

ઇદાનીં મયા અપિ અન્યત્ર ગન્તવ્યમ્ । = I have to go somewhere now.

ભવાન્ સ્વકાર્યં પશ્યતુ । = You mind your business.

શીઘ્રં પ્રત્યાગચ્છામિ । = Ill be back in a short while.

આવશ્યકં ચેત્ શ્વઃ આનયામિ । = If you want it, I shall bring it tomorrow.

માસ્તુ ઇત્યુક્તેડપિ સઃ ન શ્દ્વેણોતિ । = I said no, but he doesn't listen to me.

૬. પ્રયાણમ્ = Journey

ચીટિકાં કુત્ર કીણામિ ? । = Where shall I buy a ticket ?

શીઘ્રં આગચ્છતુ, યાનં ગચ્છતિ । = Come quickly, the bus is about to start.

ઇદાનીં એવ એકં યાનં ગતમ્ । = A bus left just a few minutes ago.

અહં ભવતઃ પાર્શ્વે ઉપવિશામિ । = Ill sit beside you.

કિઞ્ચિત્ સમઞ્જનં કુર્મઃ । = Let us adjust a bit.

મહાન્ જનસમ્મર્દઃ । = Terrible rush.

પરિવર્તં દદાતુ । = Give me the change.

અગ્રે ગચ્છતુ । = Go forward.

કદા વા નિર્ગચ્છતિ ? । = What time does it start ?

શીઘ્રં અવતરતુ । = Get off quickly.

અગ્નિમં નિસ્થાનં અસ્માકં વા ? । = Is the next station ours ?

મલ્લેશ્વરયાનસ્ય કા સંખ્યા ? । = Which bus (Route No.) goes to Malleswaram?

કિંસંખ્યાકં યાનં જયનગરં ગચ્છતિ ? । = Which bus goes to Jayanagar ?

ફલકમપિ નાસ્તિ, કિમપિ નાસ્તિ । = No signboard, nothing.

અયે, પાદપથે આગચ્છતુ । = Hey, walk on the footpath.

મલ્લેશ્વરં ગન્તુ કઃ માર્ગઃ ? । = Which is the way to Malleswaram ?

બહુદૂરે અસ્તિ વા ? । = Is it very far ?

એષઃ સંક્રુતઃ કુત્ર ઇતિ જાનાતિ વા ? । = Could you possibly tell
me where this address/place is ?

ઇતઃ કેવલં દશનિમેષાણાં ગમનમ્ । = It is just ten minutes walk from here.

યાનં ન લબ્ધમ્ । = Missed the bus.

યાનસ્ય નિર્ગમનાય ઇતોઽપિ અર્ધઘણ્ટા અસ્તિ । = It is still half an hour before the bus starts.

યાનં દશવાદને આગચ્છતિ । = The bus arrives at 10 Oclock.

પચ્ચવાદને એકં યાનં અસ્તિ । = There is a bus at 5 Oclock.

યાનં તદાનીં એવ આગત્ય સ્થિતમ્ । = Bus has already arrived at the platform.

આરક્ષણં નાસ્તિ । = No reservation, please.

એવમેવ અગ્રે ગચ્છન્તુ । = Go just along this road.

અત્રૈવ કુત્રચિત્ સ્યાત્, અન્વેષણં કુર્મઃ । = It will be somewhere here . Let us search for it.

તત્રૈવ અસ્તિ । તત્રૈવ સ્યાત્ । = It is there./It might be there.

અહં ન જાનામિ, અન્યં પૃચ્છતુ । = I don't know, ask someone else, please.

ભવાન્ શીઘ્રં ન ગચ્છતિ ચેત્ યાન્ ન મિલતિ । = If you do not walk faster, you will miss the bus.

એષઃ માર્ગઃ કુત્ર ગચ્છતિ ? । = Where does this path lead to ?

ભવાન્ આરક્ષણં કૃતવાન્ વા ? । = Have you reserved your seat ?

સર્વં સ્વીકૃતવાન્ કિલ ? । = You have taken everything, haven't you ?

કૃપથા સર્વબન્ધકં સ્વીકરોતુ । = Please take your hold-all.

સ્થૂતમ્ = the bag.

એતદ્ = this.

ચીટિકામ્ = the ticket.

યાનસ્થૂતમ્ = the air bag.

યાનપેટિકામ્ = the suitcase.

વનિતાસ્થૂતમ્ । = the vanity bag.

ધનવિષયે જાગરુકો ભવતુ । = Be careful with your money.

તતઃ આગન્તુ એતાવાન્ વિલમ્બઃ વા ? । = Such a long time to come here from there ?

એકં અપિ યાન્ ન આગતમ્ । = Not a single bus has come.

ષ્ટિસંખ્યાકં યાન્ ગતં વા ? । = Has Route 60 bus gone ?

અહં ઇદાનીં એવ આગતવાન્ । = I have just arrived.

કીદૃશઃ માર્ગઃ અયમ્ ! । = What a road !

૭. પ્રવાસતઃ પ્રતિનિવર્તનમ્ = On Arrival

કદા આગતવાન્ ? = When did you come ?

અથ પ્રાતઃ આગતવાન્ વા ? = Did you come this morning ?

કથં આસીત્ પ્રવાસઃ ? = How was the journey ?(cf. my remarks on the heading)

પ્રવાસે વ્યવસ્થા સમીચીના આસીત્ વા ? = How were all the arrangements during the tour?

કતિ દિનાનામ્ ? = How many days ?

એકાકી ગતવાન્ વા ? = Did you go alone ?

એકાકી કિમર્થમ્ ? પરિવારસમેતઃ ગતવાન્ = Why alone ? I wen't with my family.

દિનત્રયં તત્ર સ્થિતવાન્ । = I stayed there for three days.

માર્ગમધ્યે અપઘાતઃ અભવત્ । = There was an accident on the road.

વિશેષતયા કોડપિ ન પ્રણિતઃ ? = No one was seriously injured ?

વસ્તૂનિ તાવન્તિ એવ વા ? = Only so much luggage ?

બહુધા શ્રાન્તઃ અસ્મિ ભોઃ । = Very tired, you know.

ત્રિચક્રિકા કિમર્થમ્ ? = Why rickshaw ?
 લોકયાનેન ગચ્છામઃ । = Lets go by bus.
 લોકયાનેન = By bus
 ત્રિચક્રિકાયામ્ = In a rickshaw
 સુખયાનેન = By luxury bus
 પાદાભ્યામ્ = On foot
 સામિસુખયાનેન = By semi-luxury bus
 સંલપન્તઃ = talking
 કઃ પ્રતીક્ષતે ભોઃ ? = Who waits for ?
 ત્રિચક્રિકાયાં એવ ગચ્છામઃ । = Lets go by rickshaw only.
 કિમર્થ વૃથા વ્યયઃ ઇતિ ? = Why waste money unnecessarily ?
 બહુકાલતઃ પ્રતીક્ષાં કરોમિ । = I have been waiting for long.
 કદા પ્રસ્થિતઃ ? = When did you start ?
 કાશીં રામેશ્વરં સર્વં દૃષ્ટવાન્ વા ? = Have you visited Kashi and Rameshvar ?
 કિયત્ સુન્દરં અસ્તીતિ જાનાતિ વા ? = Do you know how nice it is ?
 મહદ્ અદ્ભુતમ્ । = Fantastic.

૮. છાત્રાઃ = Students

અત્રૈવ કલાશાલાયાં પઠામિ । = Studying in a college here.
 સિદ્ધતા કથમ્ અસ્તિ ? = How is your preparation ?
 પાઠ્યભાગઃ એવ ન સમાપ્તઃ । = Portions have not been completed.
 ગણિતશ્રવણમાત્રેણ મમ શિરોવેદના । = Mathematics is a head-ache to me.
 ગાઢં અભ્યાસઃ વા ? = Studying very hard ?
 અથ કિમપિ ન પઠિતવાન્ એવ । = Couldn't read much today.
 મમ અક્ષરાણિ ન સુન્દરાણિ । = My handwriting is not good.
 એતાં કાદમ્બરીં પઠિતવાન્ વા ? = Have you read this novel ?
 બહુ સમ્યક્ અસ્તિ । = It is very interesting.
 બહુ પૂર્વમેવ પઠિતવાન્ । = I read it long ago.
 શીઘ્રં પઠિત્વા દદામિ ભોઃ । = Ill return it early after reading.
 અથ ઉત્થાને વિલમ્બઃ સઞ્જાતઃ । = Got up a bit late today.
 અહં ગૃહે એવ ત્યજ્વા આગતવાન્ । = I have left it at home.

અધ તુ વિરામઃ । = Today is a holiday, anyway.
 ભવતઃ વર્ગશિક્ષકઃ કઃ ? = Who is your class teacher ?
 અધ સમવસ્ત્રેણ ગન્તવ્યં વા ? = Do we have to go in our uniforms today ?
 યાવત્ શાલાં ગતવાન્ તાવત્ ઘંટા તાડિતા । = The bell went by the time I reached school.
 શ્રીમન્, અન્તઃ આગચ્છામિ વા ? = May I come in, sir ?
 શ્રીમન્, વિશેષકક્ષ્યાં સ્વીકરોતિ વા ? = Are you going to take a special class, sir ?
 લેખનીં એકવારં દદાતિ વા ? = May I borrow your pen ?
 ટિપ્પણીં કિંચિત્ દદાતિ વા ? = Would you kindly lend me your notes ?
 હ્યઃ એવ ગિરીશઃ સ્વીકૃતવાન્ । = Girish borrowed it yesterday.
 અહં તદ્દિને વર્ગં ન આગતવાન્ આસમ્ । = I did not attend the class that day.
 આગચ્છતુ ભોઃ, ક્રીડામઃ । = Come on, lets play.
 પઠનીયં બહુ અસ્તિ ભોઃ । = I have a lot to read, you know.
 કિં મમ પઠનીયં નાસ્તિ વા ? = Do you think I don't have anything to read ?
 પદવી અશીતિતમે વર્ષે સમાપિતા વા ? = Did you take your degree in the year 1980 ?
 સમ્યક્ ન સ્મરામિ ભોઃ । = I do not remember exactly.
 તિષ્ઠતુ, અહં સ્મરામિ તત્ । = Wait, I know it.
 શ્વઃ આરભ્ય સહાધ્યયનં કુર્મઃ । = Let us do combined study from tomorrow.

૯. પરીક્ષા = Examination

પરીક્ષારમ્ભઃ કદા ઇતિ જ્ઞાતઃ વા ? = Do you know when is the examination going to begin ?
 પ્રવેશપત્રં સ્વીકૃતં વા ? = Have you taken the admission ticket ?
 પરીક્ષા અગ્રે ગતા । = The examination is postponed.
 વેલાપત્રિકા આગતા વા ? = Has the examination time table come ?
 પરીક્ષા કથં આસીત્ ? = How was the exam?
 પ્રશ્ન પત્રિકા કિંચિત્ ક્લિષ્ટા આસીત્ = The question paper was a bit tough.
 અતીવ સુલભા આસીત્ । = It was very easy.
 અહં પ્રથમશ્રેણ્યાં ઉત્તીર્ણઃ । = I have passed in I class.
 હ્યઃ ફલિતાંશઃ પ્રકટિતઃ । = The result was announced yesterday.
 અકુદ્રથેન પ્રથમશ્રેણી ન લબ્યા । = I missed I class by two marks.
 પ્રશ્નેષુ વિકલ્પઃ એવ નાસીત્ । = There was no choice at all.
 ફલિતાંશઃ શ્વઃ જ્ઞાતઃ ભવિષ્યતિ । = The result will be announced tomorrow.

રમેશ: ઉત્તીર્ણ: વા ? = Has Ramesh passed ?

એકં પત્રં અવશિષ્ટં ઇતિ ઉક્તવાન્ । = He has told me that he has to complete one paper yet.

પઠિતં કિમપિ ન સ્મરામિ ભો: । = Don't remember what I have read, you know.

દશવારં પઠિતવાન્, તથાપિ ન સ્મરામિ । = I read it ten times, even then I do not remember.

પ્રાયશઃ દ્વિતીયશ્રેણી લભ્યેત । = Most probably, I will pass in II class.

અસ્માકં ગણે સર્વેડપિ ઉત્તીર્ણા: । = Everyone passed in our batch.

પ્રતિશતં કતિ અઙ્કા: પ્રાપ્તા: ? = What is the percentage ?

૧૦. ચલનચિત્રમ્ = Film

માસે કતિ ચિત્રાણિ પશ્યતિ ? = How often do you go to films in a month ?

દ્વિવારં ત્રિવારં વા ? = Twice or three times.

ચિત્રમન્દિરં પૂર્ણં આસીત્ । = It was house-full.

મહાન્ સમ્મર્દઃ આસીત્ । = There was a lot of rush.

ચીટિકા ન લબ્યા વા ? = couldn't you get a ticket ?

ચિત્રં કથં આસીત્ ? = How was the film ?

કરમુક્તં ઇતિ દૃષ્ટવાન્ । = I just saw that it is tax-free.

ક: નિર્દેશક: ? = Who is the director ?

તર્હિ સમીચીનં એવ સ્થાત્ । = In that case it should be good.

સંવાદઃ/કથા સમીચીના અસ્તિ । = The dialogue/story is good.

એતદ્ દ્વિતીયવારં પશ્યન્ અસ્મિ । = I am seeing it for the second time.

એકમપિ ચિત્રં સમ્યક્ નાસ્તિ । = Not a single film is good.

પરહ્યઃ એવ દૃષ્ટવાન્ અહમ્ । = I saw it the day before yesterday.

કેવલં નિસ્સારં, જામિતા ભવતિ । = Just bogus, terribly boring.

તર્હિ કિમર્થં દ્રષ્ટવ્યમ્ ? = Why should you see it then ?

મયાપિ એકવારં દ્રષ્ટવ્યમ્ । = I must see it once myself.

સર્વે મિલિત્વા ગતવન્તઃ વા ? = Did you all go together ?

કેવલં ધનં વ્યર્થમ્ । = Just waste of money.

૧૧. શિક્ષકઃ = Teacher

ભવતઃ વેતનશ્રેણી કા ? = What is your scale of pay ?

ઇદાનીં સર્વત્ર સમાના કિલ ? = Now it is uniform everywhere, isn't it ?

પ્રાચાર્યસ્ય આદેશં દૃષ્ટવાન્ વા ? = Have you seen the Principals memo (orders) ?

અહો! તત્તુ સામાન્યમ્ । = Oh!leave it . It is common.

અધિવેતનં લબ્ધં વા ? = Got your increment ?

લિપિકં દૃષ્ટવાન્ વા? = Have you seen the clerk ?

એવં ચેત્ કથં જીવામઃ ? = How to live in that case ?

મહાન્ કોલાહલઃ ઇતિ શ્રુતવાન્ । = I heard, there was a lot of noise.

પત્રિકા પઠિતા વા ? વેતનં વર્ધિતમ્ । = Read the newspaper . A rise in pay is announced.

કદા આરભ્ય અન્વયઃ ? = When does it come into effect ?

ઇદાનીં કક્ષ્યા અસ્તિ વા ? = Do you have classes now ?

અથ કક્ષ્યાં ન સ્વીકરોમિ, ઇતિ સૂચયતુ । = Tell them, I am not going
to take classes today.

પ્રાચાર્યઃ આગતઃ વા ? = Has the Principal come ?

અસ્મિન્ માસે કતિ વિરામઃ ? = How many holidays (are there) this month ?

પરશ્ચ વિરામઃ અસ્તિ વા ? = Is there a holiday, the day after ?

પ્રશ્નપત્રિકા સજ્જકૃતા વા? = Is the question paper ready ?

અસ્મિન્ વર્ષે ફલિતાંશઃ કથમ્ ? = How is the result this year ?

એતાવન્તઃ અહુઃ કથં લબ્ધાઃ ઇતિ ? = How did he manage to get such high marks ?

પરીક્ષકાણાં ઔદાર્યમ્ । = Examiners large heartedness.

પરીક્ષા અન્યા, યોગ્યતા અન્યા ! = Examination is one thing, ability another.

મૌલ્યમાપનાર્થ ગચ્છતિ વા ? = Are you going for valuation ?

મૌલ્યમાપનં કુત્ર ? = Where is valuation going to be ?

અસ્વસ્થઃ અપિ આગતવાન્ । = I am here in spite of being ill.

ઇદાનીંતન બાલાસ્તુ ! = The students of the present day !

અયે અત્ર આગચ્છતુ ! = Hey, come here.

ગણિતસ્ય અધ્યાપકઃ અસ્તિ વા પશ્યતુ । = See, if the mathematics teacher is there.

તે તુ બાલાઃ કિલ ! = After all they are students.

કિં ભોઃ સમ્યક્ પઠતિ કિલ ! = You are studying well, aren't you ?

સંશયઃ અસ્તિ ચેત્ પૃચ્છન્તુ ! = Ask if you have any doubts !

જ્ઞાતં કિલ ! = Understand !

પુનઃ એકવારં વદતુ । = Beg your pardon (This means please repeat).

એકં અપિ ગણિતં ન કૃતવાન્ વા ? = Haven't you worked out a single sum ?

अेव येत् परीक्षायां किं करोति ? = At this rate how are you going to face examination?

सेवकं किञ्चित् आह्वयतु । = Please call the peon.

घण्टा नादिता वा ? = Has the bell gone ?

टिप्पणीं लिखन्तु । = Please take the notes.

अेकोऽपि न जानाति वा ? = Does not even one know the answer ?

भवान् ज्ञातवान् वा ? वदतु किञ्चित् । = Have you understood? Come on . Repeat.

अद्य अेतावदेव पर्याप्तम् । = Enough for today.

अस्य अनुच्छेदस्य अन्ते समाप्यामः । = Let us stop at the end of this paragraph.

श्वः अेतद् समयं पठित्वा आगन्तव्यम् । = Read this well when you come tomorrow.

गृहे किमपि पठन्ति वा ? = Do you read anything at home ?

किं भोः कोलाहलः । = Whaat is the noise there about ?

उद्यः कियत् पर्यन्तं पाठितवान् ? = Where did we stop yesterday ?

१२. स्त्रियः = Women

गृहकार्यं सर्वं समाप्तं वा ? = Finished your household work ?

समाप्तप्रायम् । = Yes, finished for all practical purposes.

किं द्वितीयां दिनानि न दृष्टा ! = Not seen for two or three days ?

अहं मातृगृहं गतवती । = I had been to my mothers house.

अेषु दिनेषु विमला मिलितवती वा ? = Have you met Vimala recently ?

कार्यालयतः तस्य आगमन समयः अेषः । = It is time he comes from the office.

ममापि बहु कार्यं अस्ति । = I have a lot of work to do myself.

अतिथयः आगताः सन्ति । = Guests have come.

किञ्चित् शर्करां ददाति वा ? = Would you kindly lend me some sugar ?

शर्कराम् = sugar

क्षीरम् = milk

काफीचूर्णम् = coffee powder

सुपिष्टम् = wheat flour

पृथुकम् = beaten rice

यालनीम् = sieve

भवतः मातः किं करोति स्म ? = What was your mother doing ?

अद्य प्रातः आरभ्य बहु कार्याणि = Ive had a lot of work since morning.

તેષાં પુત્ર્યાઃ વિવાહઃ નિશ્ચિતઃ ઇતિ શ્રુતવાન્ = Their daughters marriage is fixed, I think.
 વરઃ વિદેશે અસ્તિ । = The bridegroom is in a foreign country.
 કન્યાયાઃ કૃતે કિં કિં આભરણં દાસ્યન્તિ ? = What jewellery are they going to give the bride ?
 મૃતૈલં લબ્ધં વા ? = Got kerosene ?
 મૃતૈલં વિક્રીયતે ઇતિ શ્રુતવતી । = I heard, they are selling kerosene.

૧૩. પાકઃ = cooking.

પાકઃ સમાપ્તઃ વા ? = Finished cooking ?
 અદ્ય કઃ પાકઃ ? = What cooked today ?
 ભોજનં અભવત્ વા ? = Have you had lunch ?
 ભવત્યાઃ ગૃહં કશ્ચિદ્ આગત ઇવ । = It seems someone has come to your house.
 અન્યત્ કિમપિ નાસ્તિ કેવલં સારઃ । = Nothing ewxcept soup.
 અસ્મત્ ગૃહે એકૈકસ્ય એકૈકા રુચિઃ । = In our house every one has his/her different tastes.

૧૪. વેષભૂષણાનિ = Dress, jewellery

ભવત્યાઃ શાટિકા નૂતના વા ? = Is your saree new ?
 નૈવ, ગતવર્ષે એવ ક્રીતવતી = No, it was brought last year.
 તથાપિ નૂતનં ઇવ પ્રતિભાતિ = Still it appears to be new.
 એતાદૃશી શાટિકા મમ સમીપે અપિ અસ્તિ । = I have one saree like this.
 અહં નૂતનશાટિકાં ક્રીતવતી = I have bought a new saree.
 અગ્ચલઃ બહુ સમ્યક્ અસ્તિ । = The border is very beautiful.
 ઇમાં કુત્ર ક્રીતવતી ? = Where did you buy this ?
 અસ્થાઃ શાટિકાયાઃ અનુરૂપઃ ચોલઃ ન લબ્ધઃ । = I could not get a matching blouse for this saree.
 વલયસ્ય વિન્યાસઃ આકર્ષકઃ અસ્તિ । = The style of the bangles is really attractive.
 શાટિકયા સા પ્રૌઢા ઇવ દૃશ્યતે । = This saree makes her look taller.
 પરિણાહઃ બહુ ન્યૂનઃ । = Width is less.
 અહં અપિ એકાં કેતુ ઇચ્છામિ । = I would like to buy one.
 બહુ સુન્દરં અસ્તિ કિલ એતદ્ ? = It is very good, isn't it ?
 ભવત્યાઃ એતદ્ યુજ્યતે । = This suits you well.
 કિયદ્ દત્તવતી । = How much did you pay ?

મુમ્બઈતઃ મમ અગ્રજઃ આનીતવાન્ । = Brother brought it from Bombay.

૧૫. કાર્યાલયઃ = Office

ભવાન્ કતિ દિનાનિ વિરામં સ્વીકરોતિ ? = How many days of leave are you taking ?

એષુ દિનેષુ મહાન્ કાર્યભારઃ । = Of late the weight of work is unbearable.

ઇમાં સૂચનાકલકે સ્થાપયતુ । = Put this up on the notice board.

અત્ર હસ્તાંકનં કરોતુ । = Sign here, please.

સઃ વિરામં સ્વીકૃતવાન્ । = He is on leave.

અસ્મિન્ વિષયે પુનઃ અપિ ચિન્તયામિ । = I will think about this again.

આગામિ સપ્તાહે માં પશ્યતુ । = See me next week.

અસ્મિન્ વિષયે અનન્તરં વદામિ । = Ill tell you about it later.

એતત્ અહં અવશ્યં સ્મરામિ । = Ill certainly remember this.

ભવદુક્તં સર્વં જ્ઞાતવાન્ ભોઃ । = I have understood what you said.

અત્ર તસ્ય એવ સર્વાધિકારઃ । = He is all in all here.

મમ કૃતે કાડપિ દૂરવાણી આગતા વા ? = Any phone calls for me ?

ભવતઃ કૃતે દૂરવાણી આગતા આસીત્ । = There was a phone call for you.

ભવાન્ કસ્મિન્ સ્થાને નિયુક્તઃ અસ્તિ ? = Which post do you occupy in the office ?

એષઃ સર્વદા આગત્ય પીડયતિ । = He troubles me always.

ઇદાનીં સમયઃ અતીતઃ । = It is getting late.

કૃપયા શ્વઃ આગચ્છતુ । = Come tomorrow, please.

સઃ આગતવાન્ ઇતિ સ્મરામિ । = I remember, he came here.

પચ્ચવાદનપર્યન્તં અત્રૈવ આસીત્ । = He was here till 5-00-

માં આહૂતવાન્ વા ? = Did you call me?

તદ્ વ્યવસ્થાં અહં કરોમિ । = I will see to that arrangement.

કાર્યાલયસ્ય સમાપ્તિઃ કદા ? = When does your office close ?

એતદ્વિષયે શ્વઃ પુનરપિ સ્મારયતુ । = Remind me about this tomorrow.

તં અત્ર આગન્તું સૂચયતુ । = Ask him to come here.

કિમર્થં ઇદાનીં અપિ કાર્યં ન આરબ્ધમ્ ? = Why hasn't the work begun ?

અ-એષાં ઉપહાસેનૈવ કાલં યાપયતિ । = He spends time criticizing others.

મયા કિં કરણીયં, વદતુ । = Tell me what I should do.

અહં કિં કરોમિ ભોઃ ? = What shall I do ?

અસ્તુ, પરિશીલયામઃ । = Be it so, let us see.

આગચ્છતુ, કિઞ્ચિત્ કાફી પિબામઃ । = Come, lets have a cup of coffee.

ભવાન્ શીઘ્રં પ્રત્યાગચ્છતિ વા ? = Are you going to be back soon ?

કૃપયા ઉપવિશતુ । = Please, sit down.

પચ્યનિમેષેષુ એતદ્ કૃત્વા દદામિ । = Ill get it done in five minutes.

અથ સઃ અત્ર નાસ્તિ કિલ । = As you know, he is not here today.

સઃ એકસપ્તાહાભ્યન્તરે આગચ્છેત્ । = He may be back in a weeks time.

૧૬. આરોગ્યમ્ = Health

મમ આરોગ્યં સમીચીનં નાસ્તિ । = I am not well.

મહતી પાદવેદના । = Terrible leg pain.

સામાન્યતઃ શિરોવેદના તદા તદા આગચ્છતિ । = Generally I get headache now and then.

કિઞ્ચિત્ જ્વરઃ ઇવ । = Feel a little feverish ...

વૈદ્યં પશ્યતુ । = Consult a doctor.

મમ વમનશઙ્કા । = I feel like vomitting.

વૈદ્યસ્ય નિર્દેશનં સ્વીકરોતુ । = Get a doctors advice.

કિમર્થં કણ્ઠઃ અવરુદ્ધઃ ? = Why is there the blocking of the throat ?

અહં અતીવ શ્રાન્તઃ । = I am very tired.

તસ્ય આરોગ્યં કથં અસ્તિ ? = How is his health ?

અથ કિઞ્ચિત્ ઉત્તમા દેહસ્થિતિઃ) । = A bit better today.

પ્રાતઃ આરભ્ય લઘુ શિરોવેદના । = Slight head-ache since morning.

આરોગ્યં તાવત્ સમ્યક્ નાસ્તિ । = Somehow, my health is not good.

વૈદ્યં કદા દૃષ્ટવાન્ ? = When did you see the doctor last ?

ઉત્સાહઃ એવ નાસ્તિ ભોઃ । = Don't feel active, you know.

હ્યઃ તુ સ્વસ્થઃ આસીત્ । = He was all right yesterday.

કિં અથ અહં ભોજનં કરોમિ વા ? = Shall I have my meals today ?

અથ જ્વરઃ કથં અસ્તિ ? = How is the fever today ?

યથાવત્ । = As usual.

તદા તદા ઉદરવેદના પીડયતિ કિલ ? = You get stomach-ache now and then, don't you ?

જ્વરપીડિતઃ વા? કદા આરભ્ય ? = Fever ? Since when ?

અચ્ચો! રક્તં સ્રવતિ ! = Oh! Blood is coming out.

અપઘાતે સઃ જીવિતઃ ઇત્યેવ વિશેષઃ । = It is a miracle, he survived the accident.

સઃ ચિકિત્સાલયે પ્રવેશિતઃ । = He is admitted to the hospital.

મમ શિરઃ ભ્રમતિ ઇવ । = I feel giddy.

૧૭. સમયઃ = Time

કઃ સમયઃ ? = What is the time?

સપાદ્યતુર્વાદનમ્ । = A quarter past four.

દ્વિવાદને અવશ્યં ગન્તવ્યં અસ્તિ । = I must leave at 2-

ત્રિવાદને એકં યાનં અસ્તિ । = There is a bus at three.

પાદોન ષઢ્વાદને ભવાન્ મિલતિ વા ? = Will you meet at a quarter to six ?

સાર્ધપચ્ચવાદને અહં ગૃહે તિષ્ઠામિ । = I will be at home at half past five.

પચ્ચ ઊન દશવાદને મમ ઘટી સ્થગિતા । = My watch stoppped at 5 minutes to 10 oclock.

સંસ્કૃતવાર્તાપ્રસારઃ સાયં દશાધિક ષઢ્વાદને । = The Sanskrit news bulletin is at 6-10 p.m.

સાર્ધ દ્વિઘણ્ઠાત્મકઃ કાર્યક્રમઃ । = It is a programme for two and a half hours.

ષઢ્વાદનપર્યન્તં તત્ર કિં કરોતિ ? = What are you going to do there till six oclock ?

શાલા દશવાદનતઃ કિલ ? = The school is from 10 oclock, isn't it ?

ઇતોડપિ યથેષ્ટે સમયઃ અસ્તિ । = Still there is a lot of time.

સઃ ષઢ્વાદનતઃ સમવાદનપર્યન્તં યોગાસનં કરોતિ । = He does Yogasana from 6 A.M . to 7 A.M.

મમ ઘટી નિમેષદ્વયં અગ્રે સરતિ । = My watch goes two minutes fast every day.

સમયે આગચ્છતુ । = Come in time.

અરે! દશવાદનમ્ ! = Oh! it is 10 oclock.

ભવતઃ આકાશવાણી સમયઃ વા? = Is yours the radio time ?

ઇદાનીં યથાર્થઃ સમયઃ કઃ ? = What is the exact time now ?

કિમર્થં એતાવાન્ વિલમ્બઃ ? = Why (are you) so late ?

ઇદાનીં ભવતઃ સમયાવકાશઃ અસ્તિ વા ? = Are you free now?

(Can you spare a few minutes for me ?)

રવિવાસરે કઃ દિનાક્રુઃ ? = What date is Sunday ?

રવિવાસરે ચતુર્વિંશતિતમદિનાક્રુઃ ? = Sunday is 24th ?

પચ્ચદશદિનાક્રુઃ કઃ વાસરઃ ? = Which/What day is 15th ?

ભવતઃ શાલા કદા આરબ્ધા ? = When did your school begin ?

જૂન પ્રથમ દિનાકુંડે । = On 1st June.

ભવતઃ જન્મદિનાકુંડઃ કઃ ? = Which/What is your date of birth ?

અષ્ટાદશ દશ પડશીતિઃ । = 18-10-63 (Should be 18-10-86).

૧૮. દૂરવાણી = Telephone

હરિઃ ઓમ્ । = Hello

પ્રતિષ્ઠાનસ્ય કાર્યાલયઃ વા ? = Is it the Pratishthana office ?

રાજુમહોદયસ્ય ગૃહં વા ? = Is it Mr. Rajus house ?

એષા પટ્ટ શૂન્ય શૂન્ય શૂન્ય ચત્વારિ વા ? = Is it 60004 ?

કઃ તત્ર ? (કઃ સંભાષણં કરોતિ ?) = Who is speaking, please ?

અહં કૃષ્ણઃ । = I am Krishna, speaking.

કઃ અપેક્ષિતઃ ? = Whom do you want to speak to ?

કૃષ્ણઃ ગૃહે અસ્તિ વા ? = Is Mr. Krishna at home ?

ક્ષમ્યાતિ, સઃ ગૃહે નાસ્તિ । = Sorry, he is not at home.

કૃપયા એતત્ કૃષ્ણં સૂચયતુ । = Would you kindly pass this on to Mr . Krishna ?

કૃપયા તં આહ્વયતિ વા ? = Would you please call him ?

અસ્તુ, એકક્ષણં તિષ્ઠતુ । = Yes, wait a minute, please.

કઃ દૂરવાણીં કૃતવાન્ ઇતિ વદામિ ? = Who shall I say phoned him up ?

સઃ શ્વઃ આગચ્છેત્ । = He may be back, tomorrow.

અસ્તુ, શ્વઃ પુનઃ દૂરવાણીં કરોમિ । = O.K . I will ring him up again tomorrow.

કિં, ઇદાનીમપિ ન આગતવાન્ વા ? = What ? Hasn't he come yet ?

તસ્ય દૂરવાણી સંખ્યા કા ? = What is his phone number ?

ગૃહે મિલેત્ વા ? = Will he be available at home ?

મદ્રાસતઃ ઇદાનીમપિ ન આગતવાન્ । = Not yet returned from Madras.

અવશ્યં સૂચયામિ । = Certainly I will inform him.

સ્થાપયામિ વા ? = Shall I put down the phone ? (Shall I hang up ?).

કિઞ્ચિત્ ઉચ્ચૈઃ વદતુ । = Speak louder, please.

૧૯. વાણિજ્યમ્ = Commerce

રૂપ્યકસ્ય કતિ ફલાનિ ? = How many a rupee ?

એકૈકસ્ય પચ્ચવિંશતિપૈસાઃ । = 25 paise each, please.

રૂપ્યકસ્ય પચ્ચ । = Five per rupee.

શુદ્ધં નવનીતં દદાતુ । = Give me good butter, please.

પુસ્તકાનિ સમાપ્તાનિ । = The book is out of stock.

એતદ્ પુસ્તકં નાસ્તિ વા ? = Don't you have this book ?

તાણ્ડુલઃ સમ્યક્ નાસ્તિ । = The rice is not good.

દશપૈસાઃ ન્યૂનાઃ સન્તિ । = The amount is short by 10 paise.

મમ વ્યવહારં સમાપયતુ । = Please settle my account.

ભવતઃ પરીવૃત્તિઃ કથમસ્તિ ? = How is your business ?

તત્ર ગમનં માસ્તુ ભોઃ, સઃ બહુમૂલ્યં વદતિ । = He is very expensive, let us not go to him.

કૃપયા દેયકં / પ્રાપ્તિપત્રં દદાતુ । = Please give me the bill/receipt.

વિંશતિરૂપ્યકાણિ વા ? તર્હિ માસ્તુ । = Is it Rs.20 ? Then I don't want it.

આવશ્યકં આસીત્, પરન્તુ ભવાન્ મૂલ્યં અધિકં વદતિ । = I wanted it, but you quote a very high price.

ભવતઃ કૃતે ઇતિ ન્યૂનમૂલ્યેન દદામિ । = I am selling it at a lower price to you.

પાશ્ચાંપિણે પૃચ્છતુ । = Please enquire at the next shop.

એતાવત્ ન્યૂનમૂલ્યેન અન્યત્ર કુત્રાપિ ન મિલતિ । = You can't get it cheaper anywhere else.

એકપચ્ચાશત્ રૂ/ સ્વીકૃર્વન્તુ । = Please take Rs.51-

નૈવ, તત્ર વિવાદઃ એવ નાસ્તિ । = No, no haggling, please.

એતદ્ વસ્ત્રં કુત્ર કીતવન્તઃ ? = Where did you buy this cloth ?

ભવાન્ અધિકં (મૂલ્યં) દત્તવાન્ । = You paid more.

કિલો કૃતે કતિ ? = How much is this per kilo ?

ફેનકસ્ય મૂલ્યં કિયત્ ? = How much does this soap cost ?

કિલો દાલસ્ય કૃતે કતિ રૂપ્યકાણિ ? = How much is the pulse per kilo ?

દન્તફેનઃ અસ્તિ વા ? = Have got toothpaste ?

તિષ્ઠતુ, દદામિ । = Please wait, Ill give you.

કતિ/કિયત્ દદામિ ? = How much shall I give you ?

ઇદાનીં માસ્તુ, અનન્તરં આગચ્છામિ । = Not now, I will come later.

એતદ્ સમીચીનં અસ્તિ વા ? = Is it good ?

૨૦. વાતાવરણમ્ = Weather

વાયુઃ એવ નાસ્તિ । = The wind is still.

આરાત્રિ વૃષ્ટિઃ આસીત્ । = It rained for the whole night.

ઘર્મો ઘર્મઃ । = Very hot indeed.

કિં ભોઃ ! કિલ્નઃ અસ્તિ ! = You have perspired all over.

પ્રાતઃ આરભ્ય એવમેવ વૃષ્ટિઃ । = It has been raining like this since morning.

અથ વૃષ્ટિઃ ભવતિ વા ? = Is it going to rain today ?

કિં એષા ઉષ્ણતા ભોઃ ! = What sultry weather, you know.

શૈત્યં અહો શૈત્યં ! = It is very cold indeed.

મહતી વૃષ્ટિઃ । = Heavy rain.

વૃષ્ટિતઃ એવ ભયમ્ । = I am frightened only of the rain.

દિને દિને શીતં અધિકં ભવતિ । = The cold is increasing day by day.

યદ્વા તદ્વા વૃષ્ટિઃ । = Too much rain/It is raining cats and dogs.

વાયુરહો વાયુઃ । = Too much of wind/Too windy.

અત્ર વાયુઃ સુષુ વાતિ । = Nice breeze here.

બહુ ઔષ્ણ્યં કિલ ? = It is very hot, isn't it ?

અથ કિઞ્ચિત્ શૈત્યં અધિકમ્ । = It is a bit colder today.

ભવતઃ પ્રદેશે વૃષ્ટિઃ કથમ્ ? = Have you had rains in your place ?

કુત્રાપિ વૃષ્ટિઃ નાસ્તિ । = No sign of rain anywhere.

૨૧. ગૃહસમ્ભાષણમ્ = Domestic

અથ પ્રાતરાશઃ કા ? = What have you cooked for breakfast ?

અથ પાકો નામ પાકઃ (અથતન પાકઃ બહુ સમ્યક્ અસ્તિ । = Todays cooking is really grand.

કિમર્થં અથ રુચિરેવ નાસ્તિ । = Why dishes are not tasty today ?

રુચિકરં નાસ્તિ વા ? = Aren't they tasty, really ?

લવણં એવ નાસ્તિ । = No salt at all.

વ્યઞ્જને લવણં ન્યૂનમ્ । = This curry has no salt at all.

અન્નં બહુ ઉષ્ણમ્ । = The rice is very hot.

તદ્ કિઞ્ચિત્ પરિવેષયતુ । = Serve the other dish a bit more.

જલં પૂરયતુ । = Get me some water, please.

એકચષકં જલં આનયતુ । = Get me a glass of water, please.

કિઞ્ચિત્ વ્યઞ્જનં પરિવેષયતુ । = Get me some dry curry.

અન્નં = rice

કવચિતમ્ = Sambar

તઙ્ગમ્ = buttermilk

વ્યઞ્જનમ્ = dry curry

સારઃ = soup

ઉપદંશમ્ = pickle

તૈલમ્ = oil

ઉપસેચનમ્ = Chutney

લવણમ્ = salt

ધૃતમ્ = ghee

પર્પટમ્ = Pappadam

કિં, ન રોચતે વા ? = Aren't they tasty ? Don't you like them ?

લવણં કિઞ્ચિત્ અધિકમ્ = A bit too much of salt in it.

કિં અમ્બ, પ્રતિદિનં સારઃ એવ ? = Dear, why, only soup/Rasam every day ?

અથ અપિ સારઃ એવ ? = Just soup today also ?

કિં અમ્બ ! કિયત્ પરિવેષિતવતી ? = Dear, you have served a bit too much.

કિયદ્ અસ્તિ તત્ ? = Oh ! That is not much.

અમ્બ ! કિઞ્ચિત્ ઉપદંશં પરિવેષયતુ । = Mummy, get me some pickles, please.

અમ્બ ! અથ કદા વા ભોજનમ્ ? = Mummy, What time are you going to serve lunch/dinner today ?

સાવધાનં પરિવેષયતુ । = Serve slowly, please.

અથ ભૂરિ ભોજનમ્ । = Today we have a grand meal.

અધિકં જલં મા પિબતુ, શીતં ભવતિ । = Don't drink too much water . You will catch a cold.

અનેન વ્યઞ્જનં કરણીયં આસીત્ । = You should have cooked dry curry with this vegetable.

તેમનં ન પરિવેષિતવતી એવ । = You have not served curd sambar at all.

પુનઃ એકવારં પાયસં પરિવેષયતુ । = May I have a second helping with payasam ?

ઉત્તિષ્ઠતુ, ભોજનં કુર્મઃ । = Get ready, please, let us have meals.

ઇદમિદાની ભોજનં સમાપ્તમ્ । = I have just had meals, thank you.

અહં રોટિકાં ન ખાદામિ । = I do not eat chapathis.

રોટિકા અસ્તિ ચેત્ સમીચીનં (અભવિષ્યત્) । = It would have
been wonderful had there been chapathis.

કિં ભોઃ, ભોજનમેવ ન કરોતિ ? = Why dear, you do not eat anything ?

અન્ને કેવલં પાષાણાઃ । = A lot of stones in the rice.

દધ્યન્નં પરિવેષયામિ વા ? = Shall I serve curd-rice ?

તદં ન ઇચ્છતિ વા ? = Don't you want buttermilk ?

ભોજનં સમ્યક્ કરોતિ ચેત્ કીડનકં દદામિ । = Eat well, please .

I will give a doll.

તેષાં ગૃહે કિં ખાદિતવાન્ ? = What did you eat in their house ?

શીઘ્રં ભોજનં કરોતુ, વિલમ્બઃ અભવત્ । = It is getting late, eat quickly.

ઇદાનીં માસ્તુ, અનન્તરં દદામિ । = Not now, I will give it to you later.

કિઞ્ચિત્ વા દધ્યન્નસ્ય ભોજનં કરોતુ । = Eat at least a little curd-rice.

અથ મધુરભક્ષ્યં કિમ્ ? = What sweets have you prepared today ?

બહુ મધુરમ્ । = It is too sweet.

અમ્બ, બુબુક્ષા ભવતિ । = Mummy, I am hungry.

મમ તુ ઇદાનીં અતીવ બુબુક્ષા । = I am very hungry.

ભોજનં સિદ્ધં વા ? શાલાયાઃ વિલમ્બઃ ભવતિ । = Have you

finished eating? It is getting late for school.

ભોજનં કૃત્વા નિદ્રાં કરોતુ । = Have a nap after meals.

અસ્તુ, પરિવેષણં કરોમિ । = Yes, I am going to serve in a minute.

કિઞ્ચિત્ સ્વીકરોતુ । = Take a little.

માસ્તુ, અધિકં ભવતિ । = No, thank you . It is too much for me.

પરિવેષણાર્થં કિયાન્ વિલમ્બઃ ? = Dear, how long do you take to serve ?

યાવદ્ રોચતે તાવદેવ સ્વીકરોતુ । = Eat only what you can.

સર્વે મિલિત્વા ભોજનં કુર્મઃ । = Let us eat together.

અય્યો, ઘૃતં એવ ન પરિવેષિતવતી અહમ્ । = My goodness ! I

haven't served ghee at all.

ભવતા વક્તવ્યં આસીત્ કિલ ? = Shouldn't you have told me that ?

કિયાન્ વિલમ્બઃ ભોઃ, શીઘ્રં આગચ્છતુ । = How long do you take, come quickly.

સઃ ઇદાનીં અપિ ન આગતવાન્ વા ? = Hasn't he come yet ?

સ્થાલિકા સ્થાપિતા વા ? = Have you laid the table ? (Have you set the plates for meals ?)

સ્થાલિકા એવ ન સ્થાપિતા ! = You haven't laid the table yet !

લવણં કિઞ્ચિત્ યોજયતુ, સમ્યક્ ભવતિ । = Add some salt . It will be O.K.

હસ્તં પ્રક્ષાલ્ય ઉપવિશતુ । = Wash (the hand) before you come for meals.

માસ્તુ, યથેષ્ટં અભવત્ । = No, thank you, I have had enough.

સહુયઃ માસ્તુ, આવશ્યકં ચેત્ પૃચ્છતુ । = Please feel at home.

Ask for anything you want.

ન, મમ સહુયઃ એવ નાસ્તિ । = No, I do not have any reservations.

કિઞ્ચિત્ । = A little more.

અમ્બ, અત્ર કિઞ્ચિત્ પરિવેષયતુ । = Mummy, get me some more.

કઃ લવણં આવશ્યકં ઇતિ ઉક્તવાન્ ? = Who has asked for salt ?

કવચિતાપેક્ષયા સારઃ એવ રુચિકરઃ । = The soup is tastier than the sambar.

એકૈકશઃ વદતુ નામ । = Speak one at a time, please.

વિના શબ્દં ભોજનં કુર્વન્તુ નામ । = Eat without making too much noise.

પ્રથમઃ કઃ ? સઃ વા ભવાન્ વા ? = Who is first ? He or you ?

પાકઃ શીતલં ભવતિ । = Dishes are getting colder.

પાકઃ તદાનીં એવ સિદ્ધઃ । = Lunch/Dinner is ready.

વ્યાધરણં કૃતં ચેત્ પાકઃ સિદ્ધઃ । = Everything is ready. I have to

season the curry, that is all.(?)

શાકઃ નાસ્તિ, અહં કિં કરોમિ ? = No vegetables, what can I do ?

ભવતી પક્તું એવ ન જાનાતિ અમ્બ ! = Mummy, you do not know how to cook.

હ્યસ્તનં વ્યગ્જનં કિયત્ રુચિકરં આસીત્ ! = How tasty was yesterdays dry curry !

કતિવારં ઉક્તવાન્ એતદ્ મહ્યં ન રોચતે ઇતિ ? = How many times did I tell

you that I don't like it.

તથા ચેત્ શ્વઃ ભવાન્ એવ પાકં કરોતુ । = In that case you cook the

food yourself tomorrow.

અસ્થ રુચિં પશ્યતુ । = Taste this, please.

ક્ષીરં દૂષિતમ્ । = Milk has become sour.

તૂષર્ણી ભોજનં કરોતુ વા ? = Will you eat without comments ?

પુનઃ પુનઃ ચર્વણં કૃત્વા ખાદતુ । = Chew the food well before you swallow it.

પરિવેષણં કૃતં, શીઘ્રં આગચ્છતુ । = Food is already served .

Come quickly.

ભવાન્ કિમપિ ન ખાદિતવાન્ ? = You haven't eaten anything.

પુનઃ પરિવેષયતુ । = Serve again.

૨૨. પિતરઃ પુત્રાઃ ચ = Fathers/sons/mothers

એતાવત્પર્યન્તં કુત્ર ગતવાન્ ? = Where had you been so long ?

કુત્રાપિ ન, અત્રૈવ આસમ્ । = I was just here.

પઠનં કિમપિ નાસ્તિ વા ? = Nothing to read ? (Don't you have anything to read ?)

વક્તા પ્રષ્ટા કોઽપિ નાસ્તિ વા ? = Is there no one to keep you under check ?

સહસ્રવારં ઉક્તં, શ્રુતવાન્ વા ? = I told you a thousand times.

Did you listen to me ?

મમ ગૃહપાઠઃ બહુ અસ્તિ । = I have a lot of homework to do.

અથ એવ શુલ્કં દાતવ્યં અસ્તિ । = I have to pay the fees right today.

અન્તિમદિનાઙ્કુઃ કદા ? = Which is the last date for payment of fees ?

અથ એવ દાતવ્યં વા ? = Have to pay it right today ?

કિં, અથ દાતવ્યં વા ? = What, do we have to pay it today ?

અમ્બ, એકં નવીનં યુતકં આવશ્યકમ્ । = Mummy, I would like to have a new shirt.

ગોવિન્દ, આપણં ગત્વા આગચ્છતિ વા ? = Govind, will you go to

the shop to get something ?

અમ્બ, વેણીબન્ધં કરોતુ, શાલાયાઃ વિલમ્બઃ ભવતિ । = Mummy,

twine my plait, it is getting late for school.

કઃ સમયઃ ઇતિ જાનાતિ વા ? = Do you know what time it is now ?

કિમર્થં વિલમ્બઃ ? = Why are you late ?

પિતરં એકવારં આહ્વયતુ । = Please ask daddy to come here.

ભવતઃ કૃતે કથનાપેક્ષયા સ્વયં કરણં વરમ્ । = Better do the work

myself rather than asking you to do it.

ભવતી અનન્તરં ઉપવિશતુ । = You sit down a little later.

તસ્ય કૃતે ચત્વારિ દત્તવતી, મમ કૃતે તુ ત્રીણિ એવ ! = You

gave him four, only three to me.

સર્વં ભવાન્ એવ ખાદિતવાન્ વા ? = Have you eaten everything yourself ?

એકં કાર્યં કતિવારં વક્તવ્યમ્ ? = How often should I tell you about that ?

કુત્રાપિ સ્થાપયતિ, અનન્તરં માં પૃચ્છતિ । = You misplace it

somewhere and come and ask me.

ભોજનસમયે આહ્વામિ, ઇદાનીં ગચ્છતુ । = I will call you during
meal time, off you go now.

તેન સહ ન ગચ્છતુ ઇતિ દશવારં ઉક્તવતી । = I have asked you
ten times not to go in his company.

પાર્શ્વગૃહં ગત્વા પત્રિકાં આનયતુ । = Get me the newspaper from our neighbour.

અહં સર્વં વ્યવસ્થિતં સ્થાપયિતું, સઃ વ્યસ્તં કર્તુમ્ । = I keep
things in order and he throws everything away.

અમ્બ, કિઞ્ચિત્ સીવનં કરોતુ । = Mummy, stitch this up, please.

કૃપયા એતદ્ બહિઃ ક્ષિપતુ । = Please, throw this away.

શાકં કિઞ્ચિત્ કર્તયિત્વા દદાતુ । = Cut the vegetables, please.

એકવારં એવ સર્વં વદતુ ભવતી । = Tell me everything at one go.

ભવાન્ ધીમાન્/કુશલઃ બાલઃ । = You are a good boy.

અમ્બ, અત્ર કિઞ્ચિત્ વેદના અસ્તિ । = Mummy, it pains me here.

નિદ્રાં કરોતુ, સમ્યક્ ભવિષ્યતિ । = Sleep well, you will be all right.

રાત્રૌ કષાયં કરોમિ । = I'll make some concoction (medicine) at night.

પીત્વા શયનં કરોતુ । = You may drink it and then sleep.

ઇદાનીં ગત્વા કિઞ્ચિત્ પઠતુ । = Go and read now.

કિં, ઇદાનીમ્ એવ નિદ્રા વા ? = What ! feeling sleepy so early ?

ગણિતે દશ અઢ્ઠાઃ એવ ઇતિ સ્મરતિ વા ? = Do you remember, you
have secured only 10 marks in Mathematics ?

અમ્બ, તાન્ અન્યત્ર પઠિતું વદતુ । = Mummy, ask them to read in separate rooms.

એતાવત્ ધનં ન પર્યાપ્તમ્ । = This much money is not enough.

શિરસિ તૈલસમુક્ષણં કરોતુ । = Please apply oil to my head.

નિદ્રયા આન્દોલનં કરોતિ, પશ્યતુ । = See, he is dozing.

શિશુઃ રોદિતિ । = The child is crying.

સંમાર્જનં કૃતવતી વા ? = Have you swept the floor ?

ઇદાનીં અપિ રઙ્ગવલ્લીં ન લિખિતવતી વા ? = Haven't you yet drawn designs
in front of the house ?

કતિવારં વક્તવ્યમ્ ? = How often should I tell you ?

કુત્ર ગતવાન્ ? ગૃહે નાસ્તિ વા ? = Where has he gone ? Isn't he at home ?

પ્રત્યુત્તરં ન વદતુ । = Don't answer back.

ઉક્તં ન શ્રુતવાન્ વા ? = Haven't you listened to what I told you ?

અદ્યતન પત્રિકાં દદાતુ । = Give me today's newspaper.

સઃ આગતવાન્, એષઃ પ્રસ્થિતવાન્ । = He has arrived and this fellow has started/departed.

કટં પ્રસારયતુ । = Spread the mat.

રજકઃ વસ્ત્રં નીતવાન્ વા ? = Has the washerman taken the clothes?

વસ્ત્રાણિ શુષ્કયિતું પ્રસારયતુ । = Spread the clothes for drying.

ગત્વા શયનં કરોતુ । = Go to bed and sleep.

એકં આસનં આનયતુ । = Bring me a chair.

ઇદાનીમ્ અપિ નિદ્રા ન આગતા વા ? = Haven't you slept yet ?

પશ્યતુ, કઃ શબ્દં કરોતિ ? = see, who is making that noise ?

કિમિદં, સર્વત્ર અવકરઃ ? = What is this ? It is dirty everywhere.

દ્વારં પિદધાતુ (દ્વારપિધાનં કરોતુ) । = Close the door, please.

એતદ્ કિચ્ચિત્કાલં ગૃહ્ણાતુ । = Hold it for some time.

મધ્યે સમ્ભાષણં ન કરોતુ । = Don't butt in when I speak.

કોલાહલં મા કરોતુ । = Don't make noise, be quiet.

દીપાન્ જ્વાલયતુ । = Put on the lights, please.

દીપાન્ નિર્વાપયતુ । = Put off the lights, please.

વ્યજનં ચાલયતુ । = Put on the fan, please.

બહિઃ અન્ધકારઃ, કરદીપં ગૃહીત્વા ગચ્છતુ । = It is dark

outside, take the torch with you.

અવહિતમનસા કરણીયમ્ । = Do it with some interest, please.

શ્રદ્ધયા કરણીયમ્ । = Do it with your heart in it, please.

તં ચાનં આરોપ્ય આગચ્છતુ । = Please see him on to the bus.

પાણિપાદં પ્રક્ષાલયતુ । = Have a wash, please (Wash your hands and feet).

કુડ્માન્ યોજયતુ । = Button your shirt, please.

આરોગ્યં નિર્લક્ષ્ય મા પઠતુ । = Don't read too much and spoil your health.

ઇતઃ પરં એવં ન કર્તવ્યમ્ । = Don't do this again.

દ્રાવિડપ્રાણાયામેન ન વદતુ, સાક્ષાત્ વદતુ । = Don't go on beating

about the bush, speak plainly.

સમ્યક્ દન્તધાવનં કરોતુ । = Brush your teeth well.

વિના કારણં ક્રુચ્યતિ । = You get angry and shout unnecessarily.

વૃથા કાલહરણં કરોતિ । = You are wasting time.

માં ન કોપયતુ । = Don't enrage me.
 હઠં મા કરોતુ । = Don't be arrogant.
 કિમર્થં ભવાન્ શ્લુભ્યતિ ? = Why are you shouting ?
 પ્રથમં શિરોમાર્જનં કરોતુ । = Dry your hair first.
 આર્દ્રવસ્ત્રં ન ધારયતુ । = Don't put on wet clothes.
 શીઘ્રં સ્નાનં કૃત્વા આગચ્છતુ । = Have your bath quickly.
 ભાણે જલં અસ્તિ વા ? = Is there water in the barrel ?
 આકાશવાણી ચાલયતુ । = Put on the radio, please.
 વિવિધભારતીં યોજયતુ । = Switch on to Vividhabharathi, please.
 વાર્તા સમાપ્તા વા ? = Is the news over ?

૨૩. માતાપિતરઃ = Parents

અથ કિઞ્ચિત્પૂર્વં આગચ્છન્તિ વા ? = Will you come back home a bit
 early today, dear ?
 કિમર્થં ? કઃ વિશેષઃ ? = Why? anything special ?
 સાયં આગમનસમયે શાકં આનયન્તિ વા ? = Bring home some leafy vegetable, will you ?
 રવિવાસરે તાન્ આહ્વાયમઃ વા ? = Shall we invite them on Sunday ?
 બાલિકા કિમપિ આવશ્યકં ઇતિ વદતિ સ્મ । = The girl was asking for something.
 અવશ્યં સ્મૃત્વા આનયન્તુ । = Please bring it without fail.
 કિમર્થં પ્રતિદિનં વિલમ્બેન આગચ્છન્તિ ? = Why do you come late everyday ?
 કસ્મિન્ સમયે આગચ્છન્તિ અથ ? = What time will you be back today ?
 કુઞ્ચિકાં પાર્શ્વગૃહે દત્વા ગચ્છામિ । = I will leave the key with
 our neighbours.
 કિમિતિ પટે પટે આહ્વાયન્તિ ? = Why are you calling me again and again ?
 સર્વં તત્રૈવ અસ્તિ, કિઞ્ચિત્ પશ્યન્તુ । = Everything is there .
 Look for them a bit more carefully, please.
 ભોજનાર્થં કોઽપિ વિશેષઃ ? = Any special arrangement for meals ?
 અથ અસ્માકં કૃતે કાફી અસ્તિ વા ? = Is there going to be some coffee for us ?
 ઇદાનીમ્ અપિ સ્નાનં ન કૃતમ્ ? = No bath yet ?
 ભવન્તઃ કિલ માસ્તુ ઇતિ ઉક્તવન્તઃ । = It is you who said you did not want it.
 સમયે એકમપિ/કિમપિ ન મિલતિ । = You do not get anything when you need it badly.

વેતન લબ્ધ વા ? = Got your salary ?

ક્ષીરાર્થ અથ એવ દાતવ્યં અસ્તિ । = We have to pay the milk-man today.

તે સર્વદા કલહં કુર્વન્તિ । = They always quarrel.

તથા કિમર્થં વદતિ ? = Why do you say so ?

તત્ર અસ્તિ વા નાસ્તિ વા ઇતિ પ્રથમં એવ દ્રષ્ટવ્યમ્ । = You have to see first if it is there or not.

અહં કાર્યાલયં ગચ્છામિ । = I am going to my office.

અસ્ય જતુલેપં કારયન્તુ । = Get this vessel gilted.

માર્ગે સૌચિકં વિચાર્ય ગચ્છન્તુ । = Look up the tailor on your way.

૨૪. સુતા: = Children

મમ લેખનીં સ્વીકૃતવાન્ વા ? = Have you taken my pen ?

પિતા અસ્તિ, તૂષણી ઉપવિશન્તુ । = Daddy is in, be quiet.

કૃપથા મનસિ પઠતુ । = Read silently, please.

ભગિનિ, મમ કૃતે ગણિતં પાઠયતિ વા ? = Sister dear, will you teach me mathematics ?

મમ શિક્ષકઃ એવં એવ પાઠિતવાન્ । = My teacher has taught one just this way.

ભવતઃ લેખની કુત્ર ? = Where is your pen ?

મમ છત્રં ભવાન્ કિમર્થં સ્વીકૃતવાન્ ? = Why did you take my umbrella ?

તસ્ય કૃતે કિમર્થં દત્તવાન્ ? = Why did you give it to him ?

તત્કારણતઃ ઇદાનીં અનુભવતુ । = Now you suffer on account of that.

ન, અહં પિતરં સૂચયામિ । = No, I am going to tell daddy.

પઠનં નાસ્તિ, કિમપિ નાસ્તિ, કેવલં અટતિ । = Doesn't read at all, just roams about.

ભવતઃ સર્વં અહં જાનામિ । = I know all your secrets.

ભવતી બહુ પઠતિ, જાનામિ । = You read a lot, I know.

અથ ભવતઃ મિત્રં માર્ગે મિલિતઃ । = I met your friend on the way.

ભવતઃ મિત્રં અહં મિલિતવાન્ । = I met your friend.

સઃ કિમપિ ઉક્તવાન્ વા ? = Did he say anything ?

પરીક્ષા કદા ઇતિ સ્મરતિ કિલ ? = You remember when your examination commences, don't you ?

રમેશઃ ભવન્તં આહ્વયતિ । = Ramesh is calling ypou.

પશ્યતુ, નાસિકા સ્રવતિ । = Look, you have a running nose.

નાસિકાં સ્વચ્છં કૃત્વા આગચ્છતુ । = Clean your nose, will you ?
 વક્તવ્યં આસીત્, કરોમિ સ્મ । = You should have told me, I would have done it.
 અક્રુન્યા માસ્તુ, લેખન્યા લિખતુ । = Write with your pen, not with a pencil.
 તિષ્ઠતુ, યુતકં પરિવર્ત્ય આગચ્છામિ । = Wait, I will just change the shirt.
 એતદ્ યુતકં બહુ સમ્પૃક્તમ્ । = This shirt is a bit too small.
 અપરં યુતકં એવં નાસ્તિ । = The other shirt is not so.

૨૫. સફીર્ણ વાક્યાનિ = Miscellaneous sentences

ઉચ્યત્યા ઉભાવપિ સમાનૌ । = Both are of the same height.
 અસ્માકં ગૃહે સર્વે અસ્વસ્થાઃ । = Everyone is ill in my house.
 મશકો મશકઃ ! = Too many mosquitoes.
 મત્સુણો મત્સુણાઃ । = Too many bugs.
 મશકજાલઃ કુત્ર ? = Where is the mosquito net ?
 અન્તઃ કોઽપિ નાસ્તિ વા ? = Isn't there any one at home ?
 દૃષિતઃ કાલઃ । = Times have changed for the worse.
 કર્મકરાઃ એવ દુર્લભાઃ । = You don't get labourers at all.
 મહતી ઘોરિકા ભોઃ મહારાવસ્ય । = This big fellow snores loudly.

૨૬. અતિથિઃ = Guests

પાનીયં કિં દદામિ ? = What would you like to have for a drink ?
 તર્હિ પાનકં આનયામિ । = O.K . I will bring juice.
 ભવાન્ કાર્ફી પિબતિ ઉત ચાયમ્ ? = Do you prefer coffee or tea ?
 કિચ્ચિત્ વિશ્રાન્તિં અનુભવતુ । = Have some rest, please.
 અદ્યૈવ ગન્તવ્યં વા ? = Do you have to leave right now ?
 ભોજનાન્તરં ગચ્છતુ । = Go after lunch.
 દિનદ્વયં તિષ્ઠતુ ભોઃ । = Stay for two days.
 રાત્રૌ નિદ્રા સમ્યક્ આસીત્ । = I had sound sleep last night.
 રાત્રૌ નિદ્રા એવ નાસ્તિ ભોઃ । = I did not have even a wink of sleep last night.
 બહિઃ ગતવાન્, ઇદાનીં આગચ્છતિ । = He has gone out, will be back in a few minutes.

२७. शुभाशयाः = Greetings

दीपावली शुभाशयाः । = Wish you a happy Deepavali.

युगादि शुभाशयाः । = Wish you a happy New Year.

मकरसङ्क्रमाशय/पोंङ्गल् शुभाशयाः । = Wish you a happy Sankranti/Pongal.

नववर्षस्य शुभाशयाः । = Hearty greetings for a happy New Year.

नववर्षं नवयैतन्यं ददातु । = Let the new year bring a new life.

भवतः वैवाहिकजीवनं शुभमयं भवतु । = Wish you a very happy married life.

नवदम्पत्योः वैवाहिकजीवनं सुमधुरं भूयात् । = Wish the couple a very happy married life.

सफलतायै अभिनन्दनम् । = Hearty congratulations on your success.

भवदीयः समारम्भः यशस्वी भवतु । = Wish the function a grand success.

शतं जिव शरदो वर्षमानाः । = May you live for one hundred years.

शुभाः ते पन्थानः । = Good bye (God be with you)

ॐति The End

Encoded and proofread by S . V . Ganesan (deepa@tiac.net) and

C . S . Raghavendra (csr@wipinfo.soft.net).

The book sa.nskRita-vyavahAra-sAhasrI is published and copyrighted by
Pallava Prakashan,

Bangalore, India . For more details contact Aksharam, 8th Cross,

Girinagar, Bangalore 560 085 INDIA Ph: 080-6613052, 080-6617276

——
One Thousand Sentences for Conversation in Sanskrit

pdf was typeset on March 24, 2024

——
Please send corrections to sanskrit@cheerful.com

